

4. Коломоєць Т. О., Баранчик П. О. Принципи адміністративного права монографія. Запоріжжя : Сору Art, 2012. 203 с.

5. Смазна Т.М. Значення принципів адміністративного права у захисті прав законом в інтересах особи. / Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листоп. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. С. 77–79.

6. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. К.: Ваїте, 2014. 376 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-359-3-26>

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОНЛАЙН-МЕДІА

Дудкіна Наталія Олександрівна

*студентка IV курсу спеціальності 081 Право
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

Дубова Катерина Олександрівна

*кандидатка юридичних наук,
доцентка кафедри морського та господарського права
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

Зі стрімким розвитком інформаційних технологій та активним впровадженням процесів глобалізації потужним інструментом впливу на людей стають онлайн-медіа. В сучасному інформаційному суспільстві онлайн-медіа, відіграючи ключову роль у формуванні громадської думки, сприяють ефективному розповсюдженню новин та сприяють взаємодії громадян. Зростання впливу цифрових засобів інформації породжує численні правові виклики та невизначеності. Тому, поняття онлайн-медіа, його ознак є вкрай важливим для розуміння правового статусу й сутності явища.

Діяльність медіа в Україні регулюється новим Законом України «Про медіа» (далі – Закон), який був прийнятий 13 грудня 2022 року, а набрав чинності 31 березня 2023 року. Цей Закон спрямований на забезпечення

реалізації права на свободу вираження поглядів, права на отримання різнобічної, достовірної та оперативної інформації, на забезпечення плюралізму думок і вільного поширення інформації, на захист національних інтересів України та прав користувачів медіа-сервісів, регулювання діяльності в сфері медіа відповідно до принципів прозорості, справедливості та неупередженості, стимулювання конкурентного середовища, рівноправності і незалежності медіа [1]. Прийняття цього Закону є однією із вимог вступу України до Європейського Союзу.

Серед науковців пропонувались різні підходи до поняття медіа, зокрема й онлайн-медіа. Н. М. Ільченко визначає ЗМІ як підприємство, як технологічний засіб, як соціальний інститут, який дає змогу отримувати інформаційний продукт [2, с. 6].

В свою чергу О. А. Вознесенська стверджує, що ЗМІ «це юридична особа, за допомогою якої доводиться інформаційна продукція до широкого кола споживачів та задоволення їх інформаційних потреб» [3, с. 24].

Поняття медіа визначається новим Законом України «Про медіа» від 13.12.2022 р. як засіб поширення масової інформації у будь якій формі, який періодично чи регулярно виходить у світ під редакційним контролем та постійною назвою як індивідуалізуючою ознакою.

В свою чергу, масова інформація – це інформація, що поширюється з метою її доведення до необмеженого кола осіб.

Також цей Закон дає визначення поняття онлайн-медіа. Так, відповідно до ст. 1 Закону онлайн-медіа – медіа, що регулярно поширює інформацію у текстовій, аудіо-, аудіовізуальній чи іншій формі в електронному (цифровому) вигляді за допомогою мережі Інтернет на власному веб-сайті, крім медіа, які віднесені цим Законом до аудіовізуальних медіа [1].

Онлайн-медіа мають свої особливості, Зеленко І. П. визначає наступні ознаки:

– регулярність поширення інформації. Онлайн медіа, на відміну від друкованих медіа повинні бути регулярними, тобто як зазначалось раніше надавати інформацію систематично, рівномірно, через певні проміжки часу;

– форма зовнішнього прояву інформації. Онлайн-медіа можуть поширювати інформацію у таких формах – текстово, аудіо-, аудіовізуальною в електронному (цифровому) вигляді, крім аудіовізуальних медіа;

– обов'язкове поширення інформації за допомогою мережі Інтернет;

– інформація повинна поширюватись на власному веб-сайті.

Веб-сайт визначається як сукупність програмних та апаратних засобів з унікальною адресою в мережі Інтернет разом з інформаційними ресурсами, що перебувають у розпорядженні певного суб'єкта та забезпечують доступ юридичних та фізичних осіб до цих інформаційних ресурсів та інші інформаційні послуги через мережу Інтернет. Зареєстровані суб'єкти у сфері онлайн-медіа зобов'язані оприлюднювати та регулярно оновлювати

на своєму веб-сайті (у своєму онлайн-профілі) такі вихідні дані: 1) офіційна (zareєстрована) назва онлайн-медіа; 2) поштова адреса, телефон, адреса електронної пошти суб'єкта; 3) ідентифікатор онлайн-медіа в Реєстрі [4, с. 106].

На нашу думку, досить спірним залишається питання суб'єктів онлайн-медіа. Суб'єктами у сфері онлайн-медіа можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які мають місце проживання в Україні, zareєстровані в установленому законодавством порядку юридичні особи України. Так, Закон України «Про медіа» застосовується, навіть якщо суб'єкт формально не заснований/zareєстрований в Україні, але його діяльність спрямована на нашу територію та аудиторію. Згідно п. 3 ст. 63 Закону, законодавець встановлює диспозитивну норму, а саме: суб'єкти у сфері онлайн-медіа можуть zareєструватися добровільно. Вважаємо, що дану норму необхідно замінити на імперативну та ввести обов'язкову реєстрацію суб'єктів онлайн-медіа. Наша позиція впливає з того факту, що діяльність блогерів, які висвітлюють суспільно-політичні теми, набуває все більшої популярності. Обов'язкова реєстрація сприятиме забезпеченню їхньої акредитації на офіційних заходах та підвищить відповідальність за свій контент.

Зі свого боку, адвокат М. Гринишак зауважив наступне: «У zareєстрованого медіа є кілька переваг перед незареєстрованим медіа, зокрема підтвердження статусу журналіста, гарантована акредитація, участь в органах співрегулювання та державна підтримка» [5].

Член Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення (далі – Національна рада) Бурмагін О. під час дискусійної панелі «Медійні стратегії в час війни: що чекати від парламенту, регулятора та індустрії» зазначив, що: «Близько сорока онлайн-медіа zareєстровано, серед них телеграм-канал з Дніпра, є й кілька ютуб-каналів». У коментарі «Укрінформу» Бурмагін назвав точну цифру zareєстрованих онлайн-медіа – станом на 25 серпня 2023 zareєстровано 35 онлайн-медіа [6]. На листопад 2023 року їхня кількість становить більше 150.

Проте, незалежно від наявності реєстрації Національна рада може реагувати на порушення та застосовувати санкції до будь-якого суб'єкта у сфері онлайн-медіа.

До онлайн-медіа Закон в першу чергу відносить онлайн-пресу, тобто медіа, які в основному поширюють текстовий контент, але можуть також мати окремі публікації з відео-контентом, наприклад, записи інтерв'ю. Як і для будь-якого медіа ключовими ознаками онлайн-медіа є поширення інформації для необмеженого кола осіб, наявність редакційного контролю, визначена періодичність чи регулярність публікацій, постійна назва, яка індивідуалізує це медіа.

Закон України «Про медіа» також вперше врегульовує процедуру розгляду вимог до спростування або реалізації права на відповідь в онлайн-медіа та встановлює вимоги щодо позначення контенту, шкідливого для

дітей. Варто згадати, що законодавець визначає вимоги щодо мови, яку використовують суб'єкти онлайн-медіа у своїй діяльності. Суб'єкт у сфері онлайн-медіа самостійно визначає мову поширення інформації. Онлайн-медіа можуть виходити виключно кримськотатарською мовою, іншими мовами корінних народів України, англійською мовою, іншою офіційною мовою Європейського Союзу, незалежно від того, чи містять вони тексти державною мовою, у тому числі наукові видання [1].

Останніми роками популярності серед медіа набирають Telegram-канали. Особливо загострилась проблема поширення інформації зазначеним видом медіа після початку повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України 24 лютого 2022 року. Було створено величезну кількість нових Telegram-каналів, по яких розповсюджується часто недостовірна інформація, а часто з обмеженим доступом.

Свою позицію щодо діяльності онлайн-медіа, зокрема діяльності Telegram-каналів в українському інфопросторі, висловив секретар РНБО О. Данілов. Посадовець наголошує на тому, що до всіх Telegram-каналів в Україні мають бути висунуті такі вимоги: «...деанонімізація, чітке називання, хто продукує контент, хто відповідальний за поширення тієї чи іншої інформації». Наступним принципом роботи українських Telegram-каналів О. Данілов називає дотримання журналістських стандартів, відкрити редакційну політику. Також варто пам'ятати, що країна-агресор використовує Telegram-канали аби маніпулювати суспільною думкою, поширювати фейки, дезінформацію [7].

Отже, з прийняттям Закону України «Про медіа» онлайн-медіа отримали визначення свого правового статусу. Також Закон створює необхідні сучасні європейські умови для розвитку сфери медіа, реалізації права на свободу вираження поглядів, права на отримання різнобічної, достовірної та оперативної інформації, на забезпечення плюралізму думок і вільного поширення інформації, на захист національних інтересів України та прав користувачів медіасервісів, регулювання діяльності в сфері медіа відповідно до принципів прозорості, справедливості та неупередженості, стимулювання конкурентного середовища, рівноправності і незалежності медіа. Серед істотного недоліку який потребує доопрацювання, на нашу думку, є відсутність обов'язкової вимоги щодо реєстрації онлайн-медіа.

Література:

1. Про медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 06.11.2023).
2. Ільченко Н. М. Механізми реалізації державної політики у сфері ЗМІ (регіональний рівень): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата наук з держ. управління : спец. 25.00.02 «Механізми державного управління». Київ, 2008. 20 с.

3. Вознесенська О. А. Правові засади державного регулювання в галузі аудіовізуальних засобів масової інформації: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2012. 215 с.
4. Зеленко І.П. Особливості онлайн-медіа. *Наукові записки. Серія: Право*. 2023. № 14. С. 104–108.
5. Матеріал із веб-сайту «Платформа прав людини». URL: <https://www.ppl.org.ua/reyestraciya-media-pro-shho-varto-podbati-2.html>
6. Матеріал із веб-сайту «Детектормедіа». URL: <https://detector.media/infospace/article/216030/2023-08-25-natsrada-zareiestruvala-vzhe-35-onlayn-media-sered-yakukh-telegram-ta-yutub-kanaly/>
7. Матеріал із веб-сайту «Суспільне новини». URL: <https://suspihne.media/617643-rnbo-rozpovilo-ak-maut-pracuvati-telegram-kanali-v-ukraini/>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-359-3-27>

**ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНОГО
УПОВНОВАЖЕНОГО ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ
АНТИКОРУПЦІЙНОЇ РОБОТИ ОРГАНІЗАЦІЇ:
НА ПРИКЛАДІ АНАЛІЗУ РІВНЯ
ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УПОВНОВАЖЕНИХ
ДЕРЖАВНОГО АГЕНТСТВА ВІДНОВЛЕННЯ**

Ломжець Юлія Вікторівна

*кандидатка політичних наук, доцентка,
завідувачка кафедри морського та господарського права
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова,
національна індивідуальна консультантка
Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні
м. Миколаїв, Україна*

Воєнний стан створює нові виклики для функціонування для держави та органів місцевого самоврядування. Необхідно відновлювати велику кількість об'єктів критичної, транспортної, господарської інфраструктури України. При цьому, інфраструктурні проекти за своє суттю є дуже коштовними і потребують значного фінансування з боку держави та партнерів. З метою швидкої та водночас прозорої відбудови у 2023 році було створене Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України (далі – Агентство відновлення) [1].